

тому їх частка повинні зменшуватись, а питома вага підприємств із високим рівнем конкурентоспроможності, навпаки, зростати. Це підтверджує дослідження структури аграрних підприємств Волинської області.

Причиною цього, на нашу думку, є відмінності у організаційно-правових засадах діяльності підприємств різних форм господарювання. Так, перевагами приватного підприємництва є простота прийняття управлінських рішень і, відповідно, можливість перепрофілювати виробництво, відсутність інших власників бізнесу і їх впливу на його ведення. Визначення «приватне», крім форми власності, виявляє головну особливість правового становища підприємства цієї організаційної форми. Власник є водночас підприємцем, а власність і управління майном не розмежуються.

Список використаних джерел

1. *Онищенко О.* Фінансова результативність сільськогосподарських підприємств // Економіка України. — 2005. — № 2. — С. 59—70.
2. *Месель-Веселяк В. Я.* Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва // Економіка АПК. — 2005. — № 6. — С. 17—26.

Н. В. Оляднічук, викладач
Уманський державний аграрний університет

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ П(С)БО 30 «БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ» У ТВАРИННИЦТВІ

Національний П(С)БО 30 «Біологічні активи» призначено для регулювання обліку та відображення руху тварин або рослин, які в процесі біологічних перетворень здатні давати сільськогосподарську продукцію та/або додаткові біологічні активи, а також приносити в інший спосіб економічні вигоди [1]. Основою бухгалтерського обліку є належним чином оформлений первинний документ, який дозволяє здійснити бухгалтерський запис, від якого залежать повнота і достовірність облікової інформації.

Результати досліджень доводять, що організація первинного обліку біологічних активів тваринництва в сільськогосподарських підприємствах не відповідає вимогам сьогодення. Порушується принцип повного висвітлення, оскільки достовірної та ви-

черпної інформації про наявність, рух і вартість біологічних активів тваринництва діючі (до введення П(С)БО 30 «Біологічні активи») та новостворені документи не дають. Виникає проблема отримання інформації ще на початковому етапі її формування. Звісно, результати негативного впливу на вихідну інформацію матимуть місце.

З огляду на ситуацію, яка склалася в обліку біологічних активів, ми вбачаємо один із двох підходів до вирішення проблеми. Перший з яких передбачає внесення змін у діючі форми первинних документів та реєстрів синтетичного обліку з урахуванням методичних рекомендацій з організації обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції за ринковою (справедливою) вартістю [2]. Другий шлях передбачає розробку абсолютно нових форм первинного обліку біологічних активів та сільськогосподарської продукції отриманої від тваринництва.

Проте, обидва підходи порушують принципи історичної собівартості (пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи із витрат на її виробництво і придбання), визначений Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні».

Дотримуючись вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи» та задовольняючи запити користувачів облікової інформації доцільно скористатися першим методом, тобто удосконалити діючі первинні документи шляхом відображення у них інформації про справедливую вартість активу та джерела її визначення. Проте, переважна більшість сільськогосподарських підприємств оприбутковують приплід тварин основного стада за плановою собівартістю з переоцінкою в кінці року та доведення її до фактичного рівня.

Справедлива вартість тварин основного стада залежить від якісної характеристики окремої тварини, вираженої економічними вигодами, тому вартість такої тварини може бути різною (визначальною причиною є мета її придбання).

Біологічні активи тваринництва — активи, які за своєю природою змінюють вартість у силу різних природноекономічних факторів, а тому їх оцінка не завжди може бути достовірною.

Оцінка за справедливою вартістю, насамперед, створює організаційно-фінансові проблеми для суб'єкта господарської діяльності (додаткові витрати підприємств на створення та функціонування Комісій з визначення справедливої вартості та сільськогосподарської продукції, до обов'язків яких входить відстеження ринкового середовища та складання актів про визначення справедливої вартості відповідних біологічних активів та продукції тваринництва).

Не менш важливим є обґрунтування доцільності оцінки біологічних активів за справедливою вартістю, оскільки згідно вимог П(С)БО 30 визначення справедливої вартості ґрунтується на цінах активного ринку, а за наявності кількох активних ринків біологічних активів, їх оцінка ґрунтується на даних того ринку, на якому підприємство передбачає продавати біологічні активи. Відразу виникає два запитання: якщо активний ринок відсутній і якщо підприємство не передбачає продавати даний біологічний актив? Відповідь очевидна: оцінка активів буде здійснена за первісною вартістю.

Недостатньо вивченими є питання обліку тварин за статеві-віковими групами. Наприклад, об'єктами обліку біологічних активів у тваринництві є основне стадо, тварини на вирощування, тварини на відгодівлі тощо. Згідно П(С)БО 30 «до основного стада належать продуктивні тварини, які систематично дають сільськогосподарську продукцію та / або додаткові біологічні активи» [3, с. 267]. Згідно методичних рекомендації з обліку біологічних активів об'єктами обліку у м'ясному скотарстві є також «телята віком до 8 місяців» [3, с. 286]. На нашу думку це не зовсім коректно, оскільки відлучений приплід має бути переведений до статеві-вікової групи «худоба на вирощуванні і відгодівлі». Крім того, вартість основного стада тварин обліковується на рахунку 16 «Довгострокові біологічні активи», тому облік телят віком до 8 місяців має бути відображений на рахунку 21 «Поточні біологічні активи».

Таким чином, приведення П(С)БО 30 «Біологічні активи» у відповідність з основними положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», дозволить забезпечувати користувачів достовірною та неупередженою обліковою інформацією.

Список використаних джерел

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 листопада 2005р. № 790.
2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2006р. № 1315.
3. Облік сільськогосподарської діяльності: Навчальний посібник / За ред. Жука В. М. — К.: ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. — 368 с.